

KÖZÉPPONTBAN:

Duális oktatás: áthidaló megoldás zavaros helyzetben?

A vállalatok nagyra értékelik a munkatapasztalatot, így ennek hiánya jelentős akadályt jelent azok számára, akik életükben először keresnek állást. Sok fiatal kerül ördögi körbe: nem tudják megszerezni első munkahelyüket azért, mert nem rendelkeznek munkatapasztalattal. A tanulószerveződéses gyakorlati képzésről bebizonyosodott, hogy jelentős kihatással van a fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére, és bizonyos európai országokban ez az oka annak, hogy a fiatalok körében alacsony a munkanélküliségi ráta¹.

Az Európai Bizottság a *Gondoljuk újra az oktatást* című közleményben² és az ifjúsági munkanélküliségről szóló 2013. évi közleményben³ egyaránt felhívta a tagállamokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a világszínvonalú szakképzés kidolgozása terén a szakmai készségek minőségének javítása érdekében, valamint a munkahelyi környezetben történő tanulás, többek között a színvonalas szakmai gyakorlatok, a tanulószerveződéses gyakorlati képzés és a duális rendszerek előmozdítása terén⁴. A Kulturális és Oktatási Bizottság (CULT) kérése nyomán az Európai Parlament (EP) is közzétett egy tanulmányt, amely a duális oktatás erősségeit és gyengeségeit vizsgálja, és számba veszi az Unió 28 tagállamában az ilyen oktatás bevezetésével, illetve fejlesztésével összefüggésben végbement szakpolitikai fejleményeket.

Előzmények

Amellett, hogy az oktatás és a képzés „az ember sokoldalú fejlesztésének és a társadalmi életben való részvételének eszköze” (UNESCO), döntően befolyásolja a fiatalok foglalkoztatásának kimenetelét: megfelelő készségeket és hozzáállást biztosíthat a fiatalok számára, hogy felkészítse őket a munka világára, ezáltal megkönnyítse az iskolából a munka világába történő átmenetet.

Hogyan tudja egy ország sikeresen biztosítani a fiataloknak az oktatásból a foglalkoztatásba való átmenetét? Mik okoznak problémát? Milyen intézkedések működnek? Miként vezethetők be széles körben ezek az intézkedések?

Ezzel és más kapcsolódó kérdésekkel foglalkozik az EP megbízásából készített, **„Duális oktatás: áthidaló megoldás zavaros helyzetben?”** című tanulmány. Az Unió egészére kiterjedő tanulmánynak az a célja, hogy az EP Kulturális és Oktatási Bizottságát lényegre törő adatokkal lássa el arról, hogy milyen a szakképzés jelenlegi helyzete a tagállamokban, hogy háttér-információként szolgáljon az oktatási és képzési programok új generációjáról szóló, folyamatban lévő és jövőbeni vitákhoz.

Pontosabban meghatározva, a tanulmány a következő szempontokkal foglalkozik:

- bizonyos tagállamokban a duális oktatás megvalósításának útjában álló legfőbb akadályok;
- miért döntenek úgy egyes tagállamok, hogy megvalósítják/nem valósítják meg a duális oktatási rendszert;
- a kiváló színvonalú szakképzés, duális oktatás és a gazdasági növekedés közötti kapcsolatok megállapítása;
- felismert tendenciák és változások a duális oktatásban; valamint
- innovatív megközelítések azzal kapcsolatban, hogyan segíthető elő és tehető vonzóvá ez az oktatási mód.

¹ Global Employment Trends for Youth 2013. A generation at risk. ILO, 2013 (Világszintű foglalkoztatási tendenciák a fiatalok körében, 2013. Veszélyben egy generáció. ILO, 2013).

² Gondoljuk újra az oktatást: beruházás a készségekbe a jobb társadalmi-gazdasági eredmények érdekében (COM(2012)0669).

³ [Working together for Europe's young people - A call to action on youth unemployment \(Együttműködés az európai ifjúság érdekében – Felhívás az ifjúsági munkanélküliséggel szembeni fellépésre\)](#)(COM(2013)0447).

⁴ A vállalatoknál biztosított tanulószerveződéses gyakorlati képzés és az oktatási intézményeken belüli szakoktatás kombinációja. További információ: [2011 CEDEFOP report on the benefits of VET \(A CEDEFOP 2011. évi jelentése a szakképzés előnyeiről\)](#).

⁵ Készítette az ICF International: Stelina Chatzichristou, Daniela Ulicna, Ilona Murphy, Anette Curth.

A tanulmány számba veszi a duális oktatás/tanulószerződéses gyakorlati képzés erősségeit és gyengeségeit, valamint az egyes országok saját oktatási, társadalmi és gazdasági sajátosságaival összefüggő szakpolitikai fejleményeket. Ezenkívül a bevált gyakorlat példáit is bemutatja, amelyek érdekesek lehetnek azon országok számára, amelyek fejleszteni szeretnék szakképzési kínálatukat⁶.

Ez a **feljegyzés** összefoglalja a tanulmány főbb pontjait, különös hangsúlyt helyezve a következtetésekre és az ajánlásokra.

Mi is az a duális oktatás? A használt fogalom meghatározások és a köztük lévő különbségek megértése

A „**duális oktatás**” kifejezés széles körben használatos átfogó gyűjtőfogalomként, amely arra a tényre utal, hogy a szakképzés keretében történő oktatást és tanulást „kettősség” jellemzi két tekintetben:

- a tanulási helyszínek kettőssége (iskolák/szakképzési szolgáltatók és képzési vállalkozások), amelyek megosztóznak az elméleti és gyakorlati képzés feladatán; valamint
- a szereplők kettőssége (állami és magánszereplők), akik megosztóznak a szakképzési politikával és gyakorlattal kapcsolatos felelősségen.

A tanulási helyszínek kettőssége képezi az európai és a nemzetközi szakirodalomban használt fogalom meghatározások alapját. Az UNESCO szerint⁷ „a duális oktatási rendszert azért nevezik »duálisnak«, mert egyesíti a vállalatnál történő tanulószerződéses gyakorlati képzést és a szakképző intézményen belüli szakképzést”. A vállalatnál a gyakornok gyakorlati képzésben részesül, amelyet kiegészít a szakképző intézményben nyújtott elméleti oktatás. A Cedefop szerint⁸ a duális oktatás olyan „oktatásra vagy képzésre vonatkozik, amely oktatási intézményben vagy képzési központban és a munkahelyen eltöltött időszakokat kombinálja”. A Cedefop váltakozó rendszerű képzésként is hivatkozik a duális oktatásra, hangsúlyozva azt, hogy a „duális oktatás” felváltva használható a „váltakozó rendszerű képzés”, a „tanulószerződéses gyakorlati képzés” és a „munkaalapú tanulás” kifejezésekkel. Vannak azonban kisebb, mégis jelentős eltérések a kifejezések között, mivel a fent említett két szempont tekintetében különböznek.

Jelenleg a tanulószerződéses gyakorlati képzés a benne rejlő pedagógiai és gazdasági potenciál miatt a politikai döntéshozók és a kutatók érdeklődésének középpontjában áll⁹. A fiatalok nehéz munkaerő-piaci helyzete manapság olyan megoldásokat tesz szükségessé, amelyek támogatják az iskolából a munka világába való átmenetet. Nagyon sok reményt fűznek a tanulószerződéses gyakorlati képzés és általánosságban a munkaalapú tanulás fejlesztéséhez.

Jóllehet mindegyik tagállam rendelkezik olyan programokkal, amelyek magukban foglalják a munkaalapú tanulást, azok aránya, népszerűsége és eredményei rendkívül eltérőek. A tanulószerződéses gyakorlati képzésre nincs egy egységes modell, és az ilyen képzés a tagállamok többségében egyáltalán nem a szakképzés központi irányát képviseli.

A duális oktatás helyzete az Unióban

A tagállamok nagy többségében van legalább egy olyan képzési út, amely biztosítja a munkaalapú és az iskolai alapú tanulás szisztematikus kombinációját. Ugyanakkor ennek a képzési útnak az oktatás és képzés többi részéhez viszonyított helyzete nagymértékben eltérő. Miközben a tagállamok végrehajtják szakképzési rendszerük reformját és integrálják a munkaalapú tanulást, a társadalmi és gazdasági háttér mellett a kiindulópontok sokfélesége lehetetlenné teszi, hogy rövid távon minden ország ugyanazon modell megvalósítását tűzze ki célul. A munkáltatói oldalról tapasztalható kereslet és a tanulószerződéses gyakorlati képzés kedvező társadalmi megítélése döntő fontosságú a széles körű bevezetéshez. A rendszerek sokfélesége miatt a változásokhoz idő kell és a fokozatos bevezetés elvét kell követni.

Az EP tanulmánya négy fő nyomvonalat állapított meg a szakképzés terén, és sorra vette azok erősségeit és a hozzájuk kapcsolódó kihívásokat. Minden egyes szakképzési típushoz különböző ajánlásokat terjesztett elő.

1) Teljes körű tanulószerződéses gyakorlati képzés

E szakképzési rendszer legfontosabb jellemzői a következők:

- A tanulószerződéses gyakorlati képzés az iskolarendszerű (formális) oktatás részét képezi és államilag elismert bizonyítványt ad. A megszerzett bizonyítvány/képesítés gyakran kapcsolódik a szakképzett munkaerő státus megszerzéséhez.

⁶ A másodlagos adatok elemzése mind a 28 tagállamra kiterjedt. Az elsődleges adatok gyűjtése a következő 10 kiválasztott tagállamra koncentrált: CZ, DE, EL, FI, FR, IT, NL, PT, PL, UK (Anglia).

⁷ [Terminology of Technical and Vocational education \(A műszaki és szakképzés terminológiája\)](#)

⁸ [Terminology of European education and training policy \(Az európai oktatási és képzési politika terminológiája\)](#).

⁹ Ausztriában, Dániában, Németországban és Svájcban a tanulószerződéses gyakorlati képzés a munkára felkészítő bevált tanulási rendszer. Ezekben az országokban a fiatalok alacsony munkanélküliségi rátáját gyakran ennek a rendszernek tulajdonítják, amely nagyszámú fiatalnak sikerrel biztosít minőségi oktatást és képzést a vállalkozások által megkövetelt elismert képesítések megszerzéséhez. ILO (2011b).

- A vállalatoknál végzett képzés tartalmát a kormány, a munkáltatói szervezetek és a szakszervezetek képviselői közösen határozzák meg.
- A gyakornokok státusa egyértelmű, javadalmazásban részesülnek, valamint minden érintett félnek (gyakornoknak, vállalkozásnak, képzési központnak és másoknak) megvannak a világosan meghatározott jogai és kötelezettségei.
- A képzés költségei megoszlanak a kormány és a munkáltatók között (a kormány az iskolai részt fedezi; a munkáltatók a vállalatnál nyújtott képzést finanszírozzák).
- Bár ezen országokban más szakképzési formák is léteznek, a tanulószerveződéses gyakorlati képzés a legjelentősebb, ami a részvételt és a társadalmi megítélést illeti.

Ez a típusú szakképzési rendszer megegyezik például az ausztriai, németországi és dániai rendszerrel.

Fő erősségei a következők:

- Nagyszámú tanulónak és vállalatnak kínálja a munkaalapú tanulás előnyeit.
- A tanulószerveződéses gyakorlati képzés gyors átmenetet biztosít az iskolából a munka világába, és viszonylag jó foglalkoztatási rátát eredményez.
- A fiatalok, a szülők és a vállalatok körében vonzó és jól ismert ez a képzési forma.
- A szakképzés terén erőteljes az üzleti szféra közös szerepvállalása, ami biztosítja, hogy a képesítés és a képzés naprakész legyen, és kellő összhangban álljon a munkaerő-piaci igényekkel.
- A rendszereknek régi hagyományai vannak, aminek révén szilárd minőségbiztosítási mechanizmusok alakultak ki.

E rendszerekhez azonban bizonyos kihívások is kapcsolódnak:

- Nagymértékben függnek az üzleti szféra által a tanulószerveződéses gyakorlati képzés keretében biztosított helyektől. Gazdasági instabilitás vagy visszaesés idején csökkenhet a kínált helyek száma, miközben a diákok részéről változatlan az igény. Ez versenyt teremt, és azt jelenti, hogy a fiatalok számára más típusú programokban kell helyet találni.
- Kellő hajlandóságot igényelnek a tanulószerveződéses gyakorlati képzés iránt. A tanulóknak találniuk kell egy olyan munkáltatót, aki hajlandó tanulószerveződéses gyakorlati képzést biztosítani számukra, amelyhez szükségesek bizonyos készségek. Ugyanakkor nagyon gyorsan bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek a munkahelyen elvárt alapvető magatartásformákkal és hozzáállással.
- Ez olyan körülményeket teremt, amelyek között a leghátrányosabb helyzetű fiatalok esetében a legkevésbé valószínű, hogy találnak tanulószerveződéses gyakorlati képzés keretében biztosított helyet.
- Az ilyen rendszereken belül a vállalatoknak képesnek kell lenniük arra, hogy a gyakornokok számára sokféle készség elsajátítását biztosítsák, hogy felkészítsék őket a teljes képesítés megszerzésére. Ez azt jelenti, hogy rendelkezniük kell a szükséges technikai és emberi erőforrásokkal, ami nehézséget okozhat. Ezért szükség lehet a több vállalat közötti együttműködésen alapuló megoldásokra.

2) A tanulószerveződéses gyakorlati képzés mint az egyéb szakképzési formákkal párhuzamos út

Franciaországban, Hollandiában, Olaszországban, Lengyelországban és az Egyesült Királyságban például alkalmazzák a tanulószerveződéses gyakorlati képzést, de nem tekinthető a fő szakképzési formának. Ezek az országok gyakran kombinálják a tanulószerveződéses gyakorlati képzést az iskolai alapú szakképzéssel (3. és 4. típus). Kétféle helyzet különböztethető meg:

- A tanulószerveződéses gyakorlati képzés ugyanolyan képesítést ad, mint az iskolai alapú szakképzés. A szakképzés egyéb formáinak alternatív, mégis egyenértékű módját alkotja (pl. Franciaországban, Hollandiában); vagy
- A tanulószerveződéses gyakorlati képzés speciális, a szakképző iskolákban szerzhetőől eltérő bizonyítványt ad (Olaszország, Lengyelország, Egyesült Királyság).

Ezekben az országokban a tanulószerveződéses gyakorlati képzés rendelkezik a teljes körű tanulószerveződéses gyakorlati képzést tartalmazó rendszerek bizonyos legfontosabb jellemzőivel (tanulói státus, szerződés, javadalmazás), de kevésbé népszerű a tanulók és a vállalatok körében.

E rendszer fő erősségei a következők:

- Az iskolai alapú képzés megléte miatt könnyebb összeegyeztetni a rendelkezésre álló helyeket a tanulók igényeivel.
- Az iskolai alapú szakképzés és a tanulószerveződéses gyakorlati képzés között megvannak az átmenetet biztosító utak, ami lehetőséget kínál a tanulóknak, hogy tanulmányaik során irányt válthassanak.
- A tanulószerveződéses gyakorlati képzés meghatározott ágazatokat célozhat meg, ahol a legnagyobb lehetőség van a tanulószerveződéses gyakorlati képzés keretében való elhelyezésre.

Ezen országokban a következők jelentik a legfőbb kihívásokat:

- Hogyan növelhető a tanulószereződéses gyakorlati képzés aránya?
- Hogyan alakítható ki a tanulók és a szülők körében a tanulószereződéses gyakorlati képzés kedvező megítélése?
- Olykor a tanulószereződéses gyakorlati képzés jellemzően a hagyományos ágazatokban koncentrálódik (kézművesipar, gyáripar), miközben az ország más növekvő ágazataiban készséghiányok tapasztalhatók.

3) A munkaalapú tanulás erősségei az iskolai alapú programokban

Finnországban, Franciaországban és Hollandiában például¹⁰ továbbra is az iskolai alapú képzés a szakképzés fő formája, de a munkaalapú tanulást szisztematikusan integrálják a programokba. A vállalaton belüli képzés kötelező és jelentős időt vesz igénybe.

E szakképzési utak fő erősségei a következők:

- Könnyebb bevonni új munkáltatókat, akik korábban nem biztosítottak képzést fiatalok számára, mivel nem kell kötelezettséget vállalniuk arra vonatkozóan, hogy hosszú időre fizetett állást biztosítsanak (mint a tanulószereződéses gyakorlati képzés esetében).
- E szakképzési utak jó megoldást kínálnak azoknak a fiataloknak, akik nem állnak készen a tanulószereződéses gyakorlati képzésre. Ezek a fiatalok fokozatosan illeszkednek be a munkakörnyezetbe.
- A munkaalapú tanulás sok tanuló számára biztosított, és kevésbé szelektív, mint a teljes körű tanulószereződéses gyakorlati képzés.
- Az, hogy a tanulók a tanulmányaik során különböző vállalatokhoz kerülnek, lehetővé teszi számukra, hogy sokféle állásról és vállalati környezetről szerezzenek tapasztalatokat.

A főbb kihívások a következők:

- Az iskoláknak ki kell alakítaniuk a helyi vállalatok szilárd hálózatait. Ez viszonylag új feladat az iskolák számára, és nehéznek bizonyul, hogy elérjék a munkáltatókat.
- Probléma lehet a munkaalapú tanulás minősége és az, hogyan kombinálják az iskolai alapú tanulással. A munkahelyi tanulási időszak csak néhány hétig tart (bár évente több alkalommal is sor kerül rá), és nem mindig biztosít kellően ösztönző és támogató tanulási környezetet.
- Az iskolából a munkába való átmenet kissé hosszabb, mint a tanulószereződéses gyakorlati képzés esetében, mivel kevésbé valószínű, hogy a vállalatok rendszeresen vesznek fel gyakornokokat.

4) Teljesen iskolai alapú szakképzés

Ami a munkaalapú tanulás integrációját illeti, egyes országokban a szakképzési rendszer még nagyon kezdeti szakaszban tart (például a Cseh Köztársaság, Szlovákia). A szakképzés jelentős része iskolai alapú, ami számos kihívást idéz elő:

- Nincs együttműködés az iskolák és a vállalatok között.
- A munkáltatók nem ismerik a tanulószereződéses gyakorlati képzést és a hasonló tanulási módokat. A munkáltatók nem tudják, hogy számukra milyen előnyöket jelentenek ezek a fiataloknak szóló tanulási formák.
- A munkáltatók nem hajlandóak arra, hogy a fiatalokat ne csupán a vállalatspecifikus készségek elsajátítása, hanem a teljes képesítés megszerzése érdekében képezzék.
- E rendszerek esetében az elavult tananyaggal, az iskolai felszereléssel és a tanárok kompetenciájával kapcsolatos problémák is felmerülnek.

Ajánlások a tanulmányból

A munkaerő-piaci követelményeknek való megfelelés érdekében a képzési és a készségfejlesztési stratégiáknak biztosítaniuk kell, hogy a képzés magában foglalja a foglalkoztathatósághoz szükséges technikai és alapvető készségeket¹¹ is, amelyek minden szakmában, vállalkozásban és az ágazatban alkalmazandók. Mivel azonban nagyon eltérőek a kiindulópontok, az egyes országoknak különböző átmeneti szakaszokra van szükségük, hogy minőségi tanulószereződéses gyakorlati képzést alakítsanak ki, amely jelentős számú tanuló számára rendelkezésre áll. Ezzel összefüggésben rendkívül fontos növelni a szakképzési programok ismertségét minden területen a munkáltatók körében és elősegíteni részvételüket a munkaalapú tanulás tervezésében és szolgáltatásában.

¹⁰ Ezen országok mindegyike a tanulószereződéses gyakorlati képzést is alkalmazza mint párhuzamos képzési utat (2. típus).

¹¹ Például kommunikáció, csapatmunka és problémamegoldó készségek. ILO (2011b).

TELJESEN ISKOLAI ALAPÚ RENDSZEREK	A MUNKAALAPÚ TANULÁST ÉS AZ ISKOLAI ALAPÚ SZAKKÉPZÉST EGYESÍTŐ RENDSZEREK	A TANULÓSZERZŐDÉSES GYAKORLATI KÉPZÉS MINT PÁRHUZAMOS ÚT	TELJES KÖRŰ TANULÓSZERZŐDÉSES GYAKORLATI KÉPZÉS
<p>Párhuzamos munka:</p> <p>1) A tanulószereződéses gyakorlati képzés mint alternatív út fejlesztése a kiválasztott ágazatokban. Ezeknek olyan ágazatoknak kell lenniük, amelyek kedvező feltételeket biztosítanak a tanulószereződéses gyakorlati képzéshez.</p> <p>2) Ösztönzők nyújtása ahhoz, hogy az iskolai alapú szakképzés többi részén vállalati képzést biztosítsanak. Fokozatosan biztosítani, hogy a munkahelyi tanulás követelmény legyen.</p>	<p>A munkaalapú tanulás arányának fokozatos növelése.</p> <p>Hangsúlyt helyezni a munkaalapú tanulás minőségére, és arra, hogyan kombinálják az iskolai alapú oktatással.</p> <p>Az iskolák ösztönzése arra, hogy hosszú távra szóló hálózatokat alakítsanak ki a helyi vállalatokkal.</p>	<p>A tanulószereződéses gyakorlati képzés arányának növelése, új munkáltatók megnyerése.</p> <p>A tanulószereződéses gyakorlati képzés kiterjesztése különböző ágazatokra és szintekre.</p> <p>A nem hagyományos ágazatokon belüli növekvő szektorok is hangsúlyt kapnak.</p> <p>A képesítések állami szintű elismerésének biztosítása.</p>	<p>Sokszínűség biztosítása a tanulószereződéses gyakorlati képzésre való felvételen.</p> <p>Azon tanulók támogatása, akik nem állnak készen a tanulószereződéses gyakorlati képzésre.</p> <p>Az oktatás és képzés más szintjei és formái felé való előrelépési lehetőségek növelése.</p>

A munkaalapú tanúlással kapcsolatos befektetések fenntartása kifizetődik, mivel bebizonyosodott, hogy ezek jelentősen növelik a fiatalok foglalkoztathatósági lehetőségeit bizonyos tagállamokban. Dániában, a Cseh Köztársaságban, Németországban, Hollandiában és Ausztriában a szakképzésben részt vevő tanulók számára sokkal könnyebb az iskolából a munka világába való átmenet¹². Az Európai Unió költségvetése támogatást irányoz elő e folyamathoz: a tagállamok felhasználhatják az Európai Szociális Alapot¹³, az ifjúsági foglalkoztatási kezdeményezést¹⁴ és az Erasmus+ programot¹⁵ a szakképzési rendszereik minőségének és hatékonyságának továbbfejlesztésére.

¹² Lásd még: CEDEFOP (2012), From education to working life: the labour market outcomes of vocational education and training (Az oktatásból a munka világába való átmenet: a szakképzés hatása a munkaerő-piaci fejleményekre).

¹³ <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp>.

¹⁴ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=1829>.

¹⁵ http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm.

A rövidítések felsorolása

Cedefop	Európai Szakképzés-fejlesztési Központ
CULT	Az Európai Parlament Oktatási és Kulturális Bizottsága
CZ	Cseh Köztársaság
DE	Németország
EL	Görögország
EP	Európai Parlament
EU	Európai Unió
FL	Finnország
FR	Franciaország
ILO	Nemzetközi Munkaügyi Szervezet
IT	Olaszország
MSs	Tagállamok
NL	Hollandia
PL	Lengyelország
PT	Portugália
UK	Egyesült Királyság
VET	Szakképzés

Felelősségi nyilatkozat

Ez a dokumentum az európai parlamenti képviselők és munkatársaik számára készült, hogy segítse őket parlamenti feladataik ellátásában, és nem feltétlenül tükrözi az Európai Parlament nézeteit. Nem tekinthető mindenre kiterjedő dokumentumnak.

Szerző

Ana Maria Nogueira, kutatási tisztviselő, „B” Tematikus Osztály: Strukturális és Kohéziós Politika.

Visszajelzés

Visszajelzését a Poldep-Cohesion titkárságára e-mailben küldheti el:
poldep-cohesion@ep.europa.eu

„B” Tematikus Osztály

Az Európai Parlamenten belül a Belső Politikák Főigazgatóság, „B” Tematikus Osztály az a kutatási osztály, amely műszaki szakértelmet biztosít a következő öt parlamenti bizottság számára: Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Bizottság, Kulturális és Oktatási Bizottság, Halászati Bizottság, Regionális Fejlesztési Bizottság, Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság. A szakértelem érkezik házon belülről vagy kívülről.

Az Oktatási és Kulturális Bizottság összes kiadványa elérhető a következő címen:
<http://www.europarl.europa.eu/studies>